

„Edinost“

izidaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 3 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na usodno brez priložnosti naročnine se uprava ne odira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nč.); zven Trsta pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom Poslana. osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogodbe

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, 11. navištr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Naša veletrgovina. Organizacija naše produkcije. Mizarska zadruga v Solkanu.

Naj svoj položaj motrimo kakor hočemo, jasno nam mora biti, da mi nad svojo bodočnostjo ne smemo obupavati, marveč da moramo samo znati izkoristiti svoj, za razvoj našega gospodarskega življenja ugodni zemljepisni položaj! Če storimo tako in če pride v nas nekoliko tistega podjetnega duha — brez katerega seveda ni uspehov v težki konkurenčni borbi, a katerega nam je do sedaj nedostajalo popolnoma: potem bomo videli, kako se nam odpira najlepša perspektiva za boljo in srečnejšo bodočnost. Ta svoj ugodni zemljepisni položaj pa moramo tudi znati — kakor rečeno — vsestranski izkoristiti in ne smemo biti enostranski o tem. Ne smemo misliti le na obrtni, ampak tudi na kmetijski stan. Dober in trden, v blagostanju živeči kmetijski stan je podlaga blagostanju vseh drugih stanov. Ako torej govorimo o organizaciji naše produkcije, ne smemo pri tem misliti samo na obrtne izdelke, ampak tudi na plodove zemlje. Da, tudi naše kmete treba organizirati, da bodo svoje pridelke lažje prodajali in z večim pridom. Produktivne kmetijske zadruge bi zamogle ravno z ozirom na naše primorske razmere mnogo pripomoči k večjemu blagostanju našega kmetijskega stanu. Koliko tisoč in tisoč bi lahko prišlo v našo deželo za zgodnje zelenje, sočivje, sadje itd., ako bi imeli primerno organizacijo! Ko se severne dežele naše monarhije še pokrite z belo snežno odejo, že nosi naš kmet v mesto mlado sočivje, zelenje in sadje, katero mora dostiokrat — ali bolje: navadno — pod ceno prodajati. Kako velikanski promet s severnimi deželami pa bi lahko dosegla zadruga! Zadruga bi lahko poskrbele stalnih odjemalcev, kmet bi znal že v naprej, kam odda svoje pridelke, lotil bi se z večjo verno raznih panog kmetijstva, kakor sadjarstva, vinarstva, vrtnarstva itd. Trebalo bi samo, da se z vso verno lotimo dela in gospodarske razmere v naših pokrajinah bi se v kratkem spremenile veliko na bolje. Koliko vina leži po raznih naših kletih, ker ga kmetje ne morejo prodati! V tem pa, ko naš kmet ne more prodati pristnega vina, ki ga je pridelal z velikim trudom žuljavih rok, pa brezvestni trgovci z vinom po svojih kletih fabricirajo umetna vina, poplavlajo žnjimi ves trg ter jih prodajajo za pristna vina iz naših pokrajin. Škoda, ki jo trpi naša produkcija vina, pa ni le v tem, da dobra vina ostajajo neprodana v kletih, ali pa se morajo oddajati

po tako nizkih cenah, da kmet komaj pokriva razmerno velike stroške obdelovanja; ampak tu je še dvojna druga jako občutljiva škoda. Tu trpi tudi — vsled uživanja umetnih vin — javno zdravstveno stanje in posledica temu — ker se, kakor že rečeno, taka fabricirana, zdravju škodljiva vina pošiljajo v svet kakor pristna domača vina — je ta, da naša domača vina na ta način zgubljajo kredit in našim kmetom ostajajo polne kleti. Znana nam je občina v Istri, kjer so morali lansko leto — minulo jesen — iztočiti staro vino iz posod, da so zamogli iste napolniti z novim vinom. Ako pa bi imeli močno vinarsko zadrugo za vse Primorje, z okrajnimi in občinskimi podružnicami, ter bi ta zadruga imela svoje zaloge po večjih mestih države — nota bene: zaloge pristnih vin! —, spoznali bi v severnih deželah dobroto naših vin in mi bi videli, da bi vsi naši kmetje lahko prodajali svoj pridelek na vinu in še premalo bi ga bilo.

Slično bi bilo, seveda, tudi z vsemi drugimi našimi pridelki. In vse to zamoremo doseči. A treba je dela, vstrajnega dela. Ako storimo vsi in vsaki svoje dolžnost, po svojih močeh, po razmerah, v katerih živimo, po vplivu, katerega imamo v župniji, občini, okraju ali v deželi, vsi složno po geslu: vsi za enega, eden za vseh! tedaj je gotovo, da dosežemo lepih uspehov. A s samimi besedami ne opravimo nič. Treba začeti delati. Izgled nam so dali solkanski mizarji. Treba nam je složnosti. Pred vsem treba nam je gledati, da dobiček mejtrgovine ostane za nas. Ker pa nimamo sposobnih trgovcev z zadostnim kapitalom, treba nam je našo produkcijo združevati v zadrugah. Na ta način ostane v naših rokah oni dobiček, ki roma sedaj v žep raznih ptujih prekupecev. Čim pa dobimo trgovino v svoje roke, dovršena bo tudi naša gospodarska emancipacija in s tem bosta zagotovljena naš narodni obstanek in naša politična zmagaja.

Ko smo enkrat trgovino s svojimi obrtnimi in zemljedeljskimi izdelki dobili v svoje roke, razvijale se bodo poleg produktivnih zadrug, polagoma in sama ob sebi, tudi večje in manje samostojne trgovine, o čemer hočemo v naslednjem članku povedati svoje menenja.

Kmetijska družba za Trst in okolico.

(Zvršetek).

V otvoritvenem nagovoru na obnem zboru pa je omenjal g. predsednik, da je

— Tetka že spi. Ona odhaja spat s košmi. Kar se torej mene tiče, jaz morem... ali dobro, ko praviš, da se ti mudi... dobro... ali pa prideš jutri za gotovo?

— Ti vprašuješ še? Nisem-li nedavno dokazal, ko sem bil v družbi tam v Rogatecu, pa sem vendar došel. Bilo je pet ur vožnje!

In odpravila sta se proti cesti niz brdo. Jaz sem z druge strani istotako pohitel doli, v želji, da vidim njegovo ekipažo, in nadejaje se, da po njej spoznam tujca. Ko sem bil doli, je on že prihajal z vozom. Bil je eleganten četverouprežen voz. Štirje krasni vranci so bili upreženi. On je že bil pri vozu in nisem mogel nič vprašati koojaza v francoski livrèji. Vspel se je na kozla, vzel kočijažu iz rok svitlo vajeti in je z dolgim angležkim bičem pognal konje.

Le za hip je bilo čuti topot konj in kepetanje podkovi. Nekako odkradel sem se domov neopažen. Bilo mi je čudno. Ne morem reči, da bi bil občutlivo žalost, ali se sodil nesrečnega. Bolj sem bil začuden, še več: nekako ljubo mi je bilo, da sem videl

družba posebno hvaležnost dolžna visoki vladi za razne podpore, katere smo že poprej navedli; slavni »Tržaški posojilnici in hranilnici«, ki družbo vsako leto izdatno podpira; »Slovanski Čitalnici« in »Tržaškemu Sokolu«, ki nam pripuščata prostore za zborovanja. Spominjal se je dveh umrlih gospodov: Ivana Abrama, predsednika »Tržaške posojilnice in hranilnice« in viteza Sehwarza, ki sta bila blagonaklonjena naši družbi. Navzoči so zaklicali slava njunemu spominu.

Poročilo blagajnika g. And. Černeta je zbor vzel na znanje, je odobril in dal na predlog pregledovalcev računov blagajniku absolutorij.

V novi odbor so bili izvoljeni: gg. Ivan Gorup predsednikom, dr. Matej Pretner, dr. Simon Pertot, Andrej Černe, Anton Strekelj, Fran Rakuš in Al. Gorup, odborniki.

Z velikim zanimanjem pa so se udeležniki poslužili 6. točke vsporeda obnega zbora (posamičnosti). Gosp. Kjuder iz Lonjerja se je pritožil, da nimajo nobenega bika, da si je število krav zelo veliko. Prosi odbor, ako bi mu bilo mogoče kupiti kakega bika.

G. predsednik mu je odgovoril, da družstvu z ozirom na gmotno stanje ni mogoče kupiti bika. Društvo je bilo kupilo bika na lastne stroške, a imelo je žnjim izgubo; skušal pa bo odbor naprositi vlado za bodpore v to svrho. Sklenilo se je, da se vloži na vlado prošnja, katero podpišejo interesovani kmetovalci.

Istotako se je pritožil g. Kjuder, da v Lonjerju nimajo poljskega čuvaja. Škoda, ki jo povzročajo domačini in mestni izletniki, je velika.

G. dr. Pretner je povdarjal važnost poljskih čuvajev za našega kmetovalca. Ker so polja in vinogradi razpostavljeni največ nevarnosti, skrbeti se mora ter ukreniti potrebno, da se poljski čuvaji zopet nastavijo po naši okolici. Za poljske čuvaje mora skrbeti navadno občina, le v našem statutu ni nič omenjeno o tem. Radi tega predlaga, da bi posebna deputacija, sestavljena od udov in neudov kmetijskih podružnic po okolici, šla na namestništvo, ter bi predložila peticijo, da bi deželna vlada skrbela za varstvo naših polj in vinogradov. Na to se je sklenila sledeča resolucija:

»Občni zbor »Kmetijske družbe za Trst in okolico« v Trstu dne 23. junija 1901 sklene prositi slavno deželno vlado v Trstu, da ukrene potrebno za to, da se bo poljsko varstvo v tržaški okolici izvrševalo, da se nastavijo za to prepotrebni poljski čuvaji in da v ta namen c. kr. deželna vlada eventuelno

stran življenja, do sedaj nepoznano. Seveda, drugi dan sem moral zajahati Pegaza in pevat o svoji nesrečni usodi. A bil je prvi dan, ki sem ga prebil, ne da bi bil šel v Dragoslavec. Moj instruktor se je kar čudil, od kodi kar hkratu v meni to veliko zanimanje za ablativ absolutni in akuzativ z infinitivom.

Tretji ali četrti dan pa nisem več vzdržal, da ne bi bil šel poiskati Denize. In ker je nisem našel doma, sem raje celo uro prebil z gospo Barbaro, nego da bi odšel, ne da bi videl devojko. A ko je še vedno ni bilo, šel sem na polje, ki je bilo do ure daleč in kjer je, po zadržilu gospe Barbare, bila ona.

Vsprejela me je ljubeznivo kakor navadno. S početka sem se držal resno — skoro strogo, ter dajal slutiti, kako da vem nekaj strašnega ter bi jo mogel zmrčiti, uničiti. Deniza ni seveda nič razumela od vsega tega in ni nič popuščala od svoje ljubeznivosti in dobrote. Na moja tajinstvena namigavanja se je ona le ali smejala, ali me je pogledavala

predloži načrt zakona deželnemu zboru. Dalje se sklene, da se ta prošnja predloži po deputaciji na namestništvo.

Zborovanje je bilo zaključeno ob 11. in pol uri.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 16. julija 1901.

Protestno gibanje v Trentinu postaja čim intenzivnejše in ekstenzivnejše. Od vseh strani poročajo o shodih, ki odločno protestujejo proti postopanju nemške večine v deželnem zboru tirolskem in izrekajo postopanju italijanske manjšine vse priznanje.

Tudi občinski svet v Rivi je sklenil tak protest. Danes pa poroča neka brzojavka, da je okrajno glavarstvo naložilo municipiju, da mora tekom dneva doposlati zapisnik one seje, v kateri je bil sklenjen protest radi avtonomije Trentina. Ta poziv je možno tolmačiti tako, da se je vlada odločila postaviti se na stran nemške večine in se umakniti zopet na stališče, ki so je glede trentinskega vprašanja zavzemale vse dosedanje vlade — na stališče: ne morem, ne dam! Konsekvence soglasja in sporazumljenja med nemško večino in vlado za odklonitev stremljenja Trentincev po samoupravi pa mora biti ta, da se razmerje med Italijani in Nemci oziroma vlado poostre, ne le v deželi, ampak tudi na Dunaju. Ta eventualnost ni izključena in mi Slovani, zlasti pa mi Sloveni, bi jo morali točno voditi v računih. Sploh se nam zdi, da naša javnost, izlasti pa naše časopise ne posveča trentinskemu vprašanju tiste pozornosti, kakor bi zaslužilo. Važnost tega vprašanja za nas je v sličnosti razmerja med tirolskimi Italijani in Nemci ter vlado in razmerja Slovencev ob periferijah do gospodovalnih narodnosti in strank, torej v dejstvu: da narava sama sili Italijane v Tirolu na stran Slovanov. Važnost trentinskega vprašanja za nas Slovence pa povečuje še fakt, da so ravno Italijani med onimi gospodovalnimi strankami, proti katerim se morajo Slovenci na jednem delu periferije naše domovine boriti istotako in iz podobnih razlogov, kakor tirolski Italijani proti Nemcem! In sicer proti istim Nemcem, ki podpirajo hegemonijo Italijanov v naših krajih. In zopet tako hegemonijo, ki je še stokrat huja, krivičnejša in nasilnejša, nego je ona Nemcev v Tirolu, katero Italijani Tirola že smatrajo za neznosljivo krivico. Tu je diskrepanca med interesi tirolskih in primorskih Italijanov tako očitna, da jo mora z roko prijeti sleherno politično otroče, in da

začudeno, ne da bi mi kaj odgovorila. Samo očitala mi je nekolikokrat, kako da sem danes čuden in da me nikakor ne umeje. Jaz sem se na to le nasmešnil zlobno in zagonetno. Seveda, dolgo ni trajala ta zloba in zla volja moja. Denka me je skoro osvojila se svojo drago in dobro voljo, pak sem se tudi jaz kazal takega, kakor mi je v resnici bilo okolo duše. A bilo mi je prijetno in ugodno tu poleg nje — na raztegnjeni, dosta dolgi poljani, pod svedim nebom septemberskega dneva, ob šumenju na pol zdrele turšice in ob njenem milem in nedolžnem besedičenju, s katerim se je mešala gori na drevju mlada pesem mladih liščkov, a dalje iz trave in cvetoče detelje brenčanje bučel in mušic. Niti mislil nisem več, da sem zjutraj zapel pesem žalostinko na svojo nesrečno ljubezen, vsako nezadovoljstvo je izginilo brez sledi, skoro oduševljeno sem se izročal lepoti navzočega trenutka in nisem se vpraševal, česa se imam nadejati, ker mi je bilo dosti, da je krasna devojka poleg mene in da je toli mila in dobra.

(Pride še.)

PODLISTEK

12

V sosedstvu.

Hrvatski spisal Šandor Gjalski. — Prevel M. C.—t.—č.

V tem se je od doli s ceste začelo rezgetanje konja. Ona je postala in je rekla nekaj.

— Ah tako hitro? Ostani še, vsaj še kak trenutek! — je rekla ona in se mu je obesila z obema rokama okolo vratu.

On se je dal pogovoriti in ostala sta še, neprestano sprehajajoča se in v objemu. Ona mu je nekaj pripovedovala na tiho. Iz pretrganih besed, ki so mi prihajala na uho, mogel sem umeti, da mu je pripovedovala o Faustovi muziki in o svojem užitku pri tem.

Sledujoč je rekel on povsem na glas, da se mora raziti. Razlog, ki ga je navel, pa je bil ravno, ki me je zadel v srce.

— Konji ne smejo tako dolgo čakati. Moram iti, duša. Jutri pridem zopet. A tudi ti moraš domov. Tvoja teta bi mogla zaslu-titi kaj — je govoril on.

človek ne more odbijati od sebe misli, da mora priti čas, ko bodo tirolski Italijani iz gori označene analogije med njihovim in našim položajem morali začeti izvajati konsekvence v njih taktiki na notranjepolitiškem pozorišču. Ako hočejo tirolski Italijani ostati zvesti sebi, svoji stvari, svojim načelom, svojim stremljenjem po osamosvojevanju od gospodovalne narodnosti v deželi: njih mesto mora biti le na strani Slovanov, pa makar da jim je priti v nasprotje z lastnimi, političko degeneriranimi, ker z načeli barantujočimi so-plemenjaki v Primorju. Še mnogo bi se dalo govoriti, ali menimo, da že po tem malem mora biti jasno vsakomur, kako je vredno vse naše pažnje to trentinsko vprašanje.

Ali sedanje gibanje v Trentinu je sila važno in poučno za nas še v drugem pogledu. Kdo bi hotel trditi, da gre tu le za gospodarsko vprašanje? Italijani sami ne trde tega. Z upravo dežele so večdar vsikdar v zvezi tudi kulturelna in politična vprašanja, a taka vprašanja so vsikdar — zlasti v avstrijski državi — eminentno narodnega pomena. Gibanje v Trentinu je torej očitno tudi narodne naravi. In glejte: na vseh shodih vidimo, kako voditelji italijanskih socialistov stoji kakor bojavniki v istih vrstah z narodnimi voditelji! Češke socialiste vidimo v vrstah boriteljev za češko šolo na Niže-Avstrijskem, italijanske socialiste v Tirolu vidimo med boritelji za avtonomijo, socialiste v Pulju vidimo med boritelji za laško univerzo, povsodi vidimo, kako socialisti uvidevajo zmoto, ki so jo zagrešili, ko so se hoteli postaviti izven naroda in kako popravljajo to zmoto s tem, da svoje nastopanje zopet nacionalizirajo! — Povsodi prihaja spoznanje. Samo neke druge zidajo še vedno barikade proti takemu pametnemu spoznanju. Kje — to povemo o drugi priliki.

Odkritje spomenika pok. cesarici Elizabeti. Ob krasnem vremenu se je vršilo včeraj ob 11. uri zjutraj v Solnogradu odkritje spomenika pokojni cesarici Elizabeti. Ko se bili ob spomeniku navzoči člani cesarske hiše, držal je nadvojvoda Ludovik Viktor nagovor na cesarja, v katerem se je spominjal tragične smrti pok. cesarice. Cesar se je zahvalil protektorju odbora za spomenik, nadvojvodi Ludoviku Viktorju in vsem drugim, ki so delovali na to, da se je spomenik postavil. Ko je cesar dovršil svoj govor, pala je zavesa s kipa, na kar so cesar in nadvojvode položili vence ob vzožje istega. Cesar je ob tej priliki podelil več odlikovanj in se zahvalil odboru za spomenik in vsem udeležencem slavnosti. Odhajajočega cesarja je množica burno pozdravljala.

Veliki knez Aleksander Mihajlovič je včeraj dospel v romunsko pristanišče Kostonca. Tu ga je pozdravil rumunski prestolonaslednik, princ Ferdinand. Mesto je bilo v zastavah in zvečer razsvetljeno. Od tu ne poroča brzojav ničesar, kar bi kazalo na politično važnost potovanja. To pa je naravno. Ob sedanjih mednarodnih razmerah, ob in timnosti rumunskega dvora z nemškimi krogi je vsprejem velikemu knezu Mihajloviču — ki ni le najbližji sorodnik, ampak tudi so-prog stareje sestre ruskega carja — le čim neizogibne uljudnosti. Nemškemu in madjarskemu svetu je postalo celo v fiksno idejo, da je Rumuniji odločena važna naloga v bodoči vojni proti Rusiji.

Na bolgarskih tleh se je kazala važnost tega obiska. To zlasti na predvčeršnjem banketu v Varni. Tudi tu se sicer izrečno niso dotaknili nobenega aktualnih vprašanj balkanskega polotoka, ali enunciacije so bile tako odkrite, da nikdo ne more zgrešiti političnega pomena obiska velikega kneza. Ako je na banketu na krovu parnika »Rostislav« carjev svet napil razevetu slobodne Bolgarske zlogi med rusko in bolgarsko vojsko ter v zajemnosti med pravoslavni državami, potem je to znamenje, da so sedaj jako intimni odnošaji med Balkanom in Petrogradom. Politčne važnosti tega dejstva pa ne treba še le razkladati.

In zahvala kneza Bolgarskega je le spopolnila zmisel gornje napitnice. Knez Ferdinand se je zahvalil carju, da je jednega čeloucarske hiše poslal proučevati razmere Bolgarske, spominjal se je, da je bila Rusija ista, ki je dovršila oslombojenje Bolgarske, ter je naglašal blagodejni vpliv Rusije na razvoj bolgarske vojske. — Listi povdarjajo dve posebni okolnosti, ki dajeta temu obisku politično važnost. Ena je že za nami, ena pa je menda še le pred nami. Prva okolnost je ta, da je Rusija odprla Bolgarski

svoje blagajne in je posodila 8 milijonov levov ter jo tako rešila iz vseh hipnih zadreg. Sodijo pa, da je ta okolnost v zvezi z drugo, katere je še-le pričakovati: z ženitvenimi namerami kneza Ferdinanda s zadnjo hčerjo kneza Črnogorskega. Ako knez Ferdinand stopi v sorodstvo z z jedinim prijateljem ruskega carja, bi to načrte Rusije na Balkanu neizmerno povspesovalo. Ako je bilo torej obisku velikega kneza namen, da povspeši te ženitbene načrte ali jih celo dovede do zaključka, potem je veliki politični pomen tega obiska na dlani za vsakogar.

Tržaške vesti.

Širitelji kulture. Na laškem občinskem gimnaziju sta bila v minolem letu samo dva slovenska dijaka. Ta številka govori cele knjige. Marsikdo, ki ne pozna še popolnoma naših razmer, čudil se bo, kako da je na nemškem državnem gimnaziju toliko Slovencev, med tem ko sta na laškem samo dva. In vendar bi se naši otroci mnogo lažje naučili italijanski jezik, nego nemški! In vendar plačujejo tudi slovenski davkoplačevalci ta gimnazij! In vendar silijo Italijani svojo »kulturo« celó med zamorec v Afriki! Naši otroci, posebno v spodnji okolici, slišijo že od mladih nog italijansčino, v ljudski šoli začnajo jim že v prvih letih z vso silo ubivati v glavo blaženo laščino; in vendar jim zapirajo pot v italijanske občinske srednje šole! Znani so nam slučajji, da našim dečkom delajo vse mogoče ovire, ako hočejo vstopiti v laške srednje šole; in da iste, ako so vendar-le došli tja, prej ko mogoče spravljajo izpod nog. Tu imate, gospoda Italijani, lepo priliko, ako vam je res kaj na tem ležeče, da nastanejo prijateljski odnošaji med obema narodnostima. Vi bi morali ne samo dovoljevati, temveč še povspesovati pohajanje naših dečkov po vaših srednjih šolah in videli bi skoro, kako bi kmalu nastalo prijateljsko razmerje med obema narodnostima, ko bi enkrat prišli v svet slovenski in laški dijaki, ki so se skupaj šolali. Potem bi še celo lahko trdili, da razširjate kulturo. Našim otrokom bi bilo gotovo mnogo lažje priučiti se laškemu nego nemškemu jeziku in radi bi pohajali v laške šole, ako bi videli, da jih tam prijazno vsprejemajo. Radi tega pa naj ne misli kdo, da priporočamo mi našim dijakom, naj gredo v laške srednje šole. Ne, dokler obstoje sedanje razmere, odsvetujemo vsakomur najodločnejše, naj ne daje svojih otrok v laške srednje šole.

S tem, da smo povdarjali, kako Italijani zapirajo našemu ljudstvu vrata celó do svojih viših učilnic z italijanskim učnim jezikom, smo hoteli demonstrirati ad oculos, kako da se oni ničesar ne boje bolj, nego kulture, resnične kulture v širših masah. V širših masah — pravimo. Saj tudi za svoje lastno nižje ljudstvo ne store ničesar, da bi bilo deležno više izobrazbe. Koliko pa je v obeh laških srednjih šolah dijakov iz najnižjih slojev?! Na to vprašanje si lahko damo približno točen odgovor, ako se spomnimo, da je v našem mestu precejšen odstotek takih otrok, ki niti ljudske šole ne obiskujejo?! (Na Krasu pa, v sežanskem okraju, če se ne motimo, je le 1% otrok, ki ne obiskujejo šole!) Ali bi bilo možno to, ako bi mestne šolske oblasti vršile svojo dolžnost, to je, ako bi bilo gospodovalni kliki res do tega, da kultura, prava omika, prodre v vse plasti prebivalstva?! Ne, ne bi bilo možno tako škandalozno stanje javnega pouka! A ker je tako žalostno stanje vendar notorično, neoporečna resnica, je res, kar smo rekli, da gospoda niso širitelji, ampak oviratelji in nasprotniki splošne kulture!

Utrinki z nedeljske cerkvene slavnosti v Rojanu. V večjo proslavo predvečera cerkvenega godu, sv. Mohorja in Fortunata, je bila v soboto rojanska cerkev — hermetično zaprta! V boljše umevanje tega sicer težko umljivega dejstva moramo pojasniti, da je imel biti v soboto — slovenski blagoslov! Ljudje pa sodijo tako, da je g. župnik Jurizza sodil tako-le: Cerkev je kaj lepo nališana za jutranji dan! Cerkev je prelepa za — ščave. Zaprimo torej, ker s tem dosežemo tudi, da ne bo, česar itak ne maramo, in česar se tako radi izogibljamo, da je v glavnem radi tega prišlo nad nas nekaj kakor nekaka suspenzija: da ne bo slovenskega blagoslova!!

Za navdušenje, ki je vladalo ob tej cerkveni slavnosti med župljani rojanskimi, so značilna nastopna dejstva:

a) da so zastave pred cerkvijo morali; razobešati magistratovi uslužbenci, dočim so nekdanji župljani kar tekmovali na tem delu

b) da je gospod župnik šel osebno na ravnateljstvo družbe Tramway prosit za božjo voljo, naj kaj okrasijo;

c) da je katehet v šoli na Belvederju pozival otroke, ki ne spadajo v župnijo rojansko, naj pridejo vsi vsi na procesijo v Rojan, da se bodo Rojančani jezili;

d) da so nosilce svetiljk ob »nebu« še neposredno pred procesijo morali iskati in da so jih dobili le proti obljudi primerne plačila.

Značilno, jako značilno pa je tudi, da leto ni bilo znanega neizogibnega kanonika in da je moral župnik sam voditi procesijo. Ljudje, ki so dobro opazovali, trdijo, da je g. župnik delal grozno kisel obraz, ker je godba svirala slovenske koračnice, a potem da se mu je obraz še bolj raztegnil, ko je videl slavje, ki se je razvilo v prostorih, katere on osreča z vsem sovražtvom svojim.

Sedaj pa najinteresantnejši utrinek. Gospod župnik je bil priredil dve nabiralni poli, jedno z laškimi, drugo s slovenskim nadpisom. Upoštevalje srčne občutke gospoda župnika, naj navedemo najprej napis na laški poli. Isti se glasi:

»Come ogni anno così anche in questo vorrete dare il Vostro obolo per le due bande che rallegreranno la processione dei Ss. Mm. Ermagora e Fortunato, nostri protettori.
Rojano 8. Luglio 1901.

D. G. Jurizza
parroco.

Slovenski pa se glasi:

»Se vam priporočam za godbo, ktera bo razveselila procesijo naših patronov.
Rojano dne 8. Julija 1901.

Jožef Jurizza
župnik.

Pod obema napisama pa je pritisnen pečat: Sigillum Parochiae SS. Hermagorae et Fortunati — Rojani.

Iz previdnosti, da ne bi primanjalo prostora za imena p. n. gg. darovateljev in darovateljic za »godbo, katera bo razveselila procesijo naših patronov«, je gospod župnik pridodal še eno čisto polo.

No, vspeli subskripcije je pokazal, da je gospod župnik tiral golo potrato se svojo previdnostjo, kajti od pole z italijanskim pozivom sti popisani komaj dve strani, v vsej širini le po jedno ime z bolj ali manje nečitljivo pisavo, kakor da so p. n. gospodje darovatelji želeli, da čim njihove dobrotvornosti ostane kolikor mogoče v megli tajnosti!! Ona druga pola s slovenskim pozivom — oh, prosimo Vas, ne vprašujte nas! Bela je, nedolžna je, nepopisana je — niti jednega samega imena na njej — uprav deviška je, kakor je prišla izpod peresa in izpod pečata gospoda župnika!! In kaj naj si mislimo o nabiralecih, ki so tako slabo opravičili zaupanje, stavljeno v njih od gospoda župnika, da so ti poli brezvestno — pustili na ulici, izpostavljeni zijalosti zlohotne množice! Na srečo sti prišli poli v vestno in pošteno roko, ki jo je izročila nam, s prošnjo, naj primerno obvestimo g. župnika, da sti mu poli na razpolago — v uredništvu »Edinosti«. Gospod župnik bodi uverjen, da ga vsprejememo z vso možno ljubeznivostjo.

S tem bodi konec današnjim utrinkom, s čemer pa nadaljevanje ni izključeno.

Iz Općin nam pišejo: Dne 21. t. m. bo daroval tu na Općinah prvo sv. mašo č. g. Jakoba Ukmarja, tretjeletnik goriškega semenišča, sin tuk. železniškega čuvaja v poklju, Simona Ukmarja. Pač srečna oče in mati, ki sta dočakala ta veseli dan! Prihodnjo nedeljo bo torej na Općinah mnogo občinstva, ki se bo radovalo se srečnimi stariši. Da, da, srečne se lahko imenujejo, saj jim je bil sin do sedaj vedno odličnjak — blaga duša, vnet za božjo čas in blagor trpinčenega roda svojega! Zato mu ob tem velepomembnem svečanem trenutku zakličemo:

Ti med narodom boš hodil,
Ga v življenje srečno vodi;
Bodi mu na strani tudi,
Ko sovrag proti mu hudi.
Sred veselja, bolečin.
Njemu zvest ostani sin!

A. R.

»Piccolo« — ponatisni! V teku meseca julija vršili so se izpiti na tukajšnjem glavnem carinskem uradu; to je takozvana nižja carinska uradniška skušnja, obsegajoča: poznavanje blaga, kemijo, računstvo in carinsko manipulacijo. Bilo je 35 kandidatov. 3 so napravili izpit z odliko. In kdo so bili ti? **Sami Slovenci!** Torej »Piccolo« — ponatisni!

Lepa misel! Pišejo nam: Pevsko društvo »Kolo« se je dalo slikati pod novo društveno zastavo, kar ni nič nenavadnega ob takih prilikah.

Nenavadno pa je, da je isto dalo napraviti več tisoč razglednic, ki bodo nosile lepo sliko vsega zbora »Kola«. Ker uživa »Kolo« velike simpatije med Slovani, smo gotovi, da je odbor »Kola« vstregel vsem, ki si žele ohraniti viden spomin na to velepomembno slavnost. Te razglednice se bodo prodajale med slavnostjo na vrtu.

Letno poročilo štirirazredne deške šole s pravico javnosti družbe sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu v Trstu. V minolem letu so na tej šoli delovali sledeči gg. učitelji in učiteljice: Vinko Krek (uč.-voditelj), Vinko Dolenc (veroučitelj), Miloš Kamušič, Josipina Delkin in Ljubica Reichmann. Početkom šolskega leta se je vpisalo v prvi razred 75, v drugi 59, v tretji 66, in v četrti 78 učencev. Za božične praznike je ženska podružnica nakupila nad 100 parov obuval, katera je učiteljstvo razdelilo med revne učence. Šola je 5krat nadzoroval c. kr. okrajni šolski nadzornik gosp. Ivan Neckermann, ki se je jako pohvalno izrazil o učnih uspehih. Dne 29. m. m. je priredilo šolsko vodstvo na korist »Družbi sv. Cirila in Metoda« veselico, o kateri smo svoječasno obširneje poročali. God slovenskih blagovestnikov sv. Cirila in Metodija je šola obhajala dne 5. t. m. s sv. mašo. Tudi na veselici otroškega vrtea v Rocolu so sodelovali učenci s petjem in deklamacijo. Po dovršeni veselici so milostljive gospe odbornice ženske podružnice pogostile šolsko mladino. Začetkom šolskega leta je bilo vseh učencev 278, koncem leta pa 249. Napredovalo jih je 211, zaostalo pa 38.

Prihodnje šolsko leto prične dne 16. septembra t. l. s sv. mašo. Vpisovanje novih učencev bo dne 12., 13. in 14. sept. od 9.—12. ure dopoldne.

Otroci, ki želé vstopiti v tukajšnjo šolo, zgledajo naj se v spremstvu svojih starišev ali njih namestnikov. Seboj naj prinesó zadnje šolsko naznanilo: na novo vstopivši pa še krsni list in dokazili, da imajo cepljene koze in zdrave oči. Na one, ki se ne zglasé pravočasno, ali pri vpisovanju ne prelože zgoraj omenjenih listin, se vodstvo ne bo oziralo. Učenci pa, ki so že obiskovali to šolo, zberó naj se dne 16. septembra ob 8. uri zjutraj v učnih sobah.

Veselica »Slave«. Na prostranem in lepem vrtu Miklavčeve gostilne zbrala se je v nedeljo lepa družba domačinov in drugih rodoljubov iz Trsta, okolice in bližnjih brežanskih vasi. V vrtu so bili vsi prostori, do zadnjega, zasedeni. Posebno dobro sta bila zastopana Trst (med drugimi tudi pevsko društvo »Kolo« in pevci »Bratovščine sv. Cirila in Metoda« pri sv. Jakobu) in Škedenj. Ta velika in raznovrstna udeležba je dokazala zopet, kako velike simpatije uživa dična »Slava« v vseh narodnih krogih. Izmed odličnjakov zapazili smo tudi predsednika političnega društva »Edinost«, prof. Matka Mandića in deželnega poslance in mestnega svetovaleca, I. v. M. Vatočca. Reči je treba, da smo v nedeljo popoldne preživeli par jako lepih in prijetnih uric in gotovo ni nikomur izmed udeležencev žal, da se je potrudil na veselico »Slave«. K jako ugodnemu in veselemu razpoloženju gostov je pripomoglo posebno točno in zaporedno izvrševanje programa. Točka je sledila točki, da človeku res ni preostajalo časa, da bi se dolgočasil. Vse pevske točke so se izvajale — kakor ni bilo pri »Slavi« pričakovati drugače — prav dobro. Posebno nam je ugajal zbor »Cigani«; le tenor-solo nam v visokih notah ni ugajal popolnoma, zbor pa je pel naravnost izvrstno. Tudi četverospjev »Začinka« so peli prav dobro, le škoda, da ga nismo slišali v zaprtem prostoru. Sploh je izvajanje četverospjevov in solopetja na planem jako riskirana stvar. Da bi se kolikor mogoče preprečila izguba glasu, svetujemo odboru »Slave«, da za bodoče veselice pokrije oder bodi z deskami, bodi s platnom. Spremljevanje godbe himne pevskega društva »Slava« je bilo v nekaterih mestih premočno, tako, da je včasih popolnoma pokrilo pevece. Gospodu Pižonu (kateri je za zbor uglazbil) priporočamo, da črta one figure, ki jih igra jeden nižjih instrumentov proti koncu drugega dela, ali pa naj jih dotičnik izvaja bolj diskretno, ker res ni potreba, da bi se izmed vseh pevcov in godcev slišalo samo njega. Vsi zbori, ki se izvajajo pod vodstvom gospoda Pižona, se odlikujejo po točnosti in čistosti

glasov, le nekoliko več duše bi si želeli in to bi se doseglo s paznejšim uvaževanjem vzdiganja in padanja glasu.

Tudi deklamovalka g. ca M. G r e g o r i č je dobro izpolnila svojo nalogo. Deklamacijo »Naš narodni dom« je prednašala, kar se tiče izgovarjanja, prav dobro, le kretnje (mimiko) bi si bili želeli nekoliko nežnejše; posebno udarci z noge ne pristojajo tako ženski kakor možkemu. In igra? Vemo, da imajo Magdalenčani vrlega igralca-voditelja, g. Nardina, ali vsejedno je izvajanje igre prekosilo vsa naša pričakovanja. G. A. Nardin je igral komično ulogo stare godrnjavega sluga Bonifacija tako izborna, da smo se mu uprav divili in lahko rečemo, da je on med tržaškimi diletanti — poleg Borovščaka — najboljši komik. In to je že nekaj. Prav dobro je igral tudi g. V. Kuret starega gluhega Damonsčja; dobro sta rešila svoji nalogi g. ca Kuret in g. J. Svetina (lovec Placide). Igra se je v svoji skupnosti izvajala tako dobro, da bi ne delala sramote niti meščanskemu odru. Po dovršenem vsopredu so prepevali na slobodni zabavi peveci »Bratovščine sv. Cirila in Metoda« in društva »Kolo«. Mladina pa se je potem veselo vrtela pozno v noč ali, prav za prav, v jutro. Društvu »Slava« pa se zahvaljujemo za lepe urice, ki nam jih priredilo.

Narobe svet. Danes je prišla v naše uredništvo deputacija laških žen s »stare rene«! Žene, ki so se nam predstavile, so ogorčene do skrajnosti, ker je židovsko-lahonski magistrat imenoval za voditeljico otroškega vrtea na »stari reni« neko Židinjko ter zapustil vse krščanske prositeljice! Matere nedolžne mladine so kar obupane ob misli, da bodo morale Židinjki izročiti svoje otročice v varstvo; zatrjajo torej naj bi — ker že magistrat noče postopati po volji ljudstva — vsaj slavna vlada ukrenila kaj, da se Židje odstranijo od vodstev naših vzgojevališč!

Ni-li to narobe svet, da laške žene prihajajo k nam, med tem ko nas Židje — baje v imenu Italijanov — sovražijo in napadajo, kakor znajo le oni?!

Ubogi slovenski trpin! Ferjančič Fran iz Škedenja št. 408 nam toži, da je njega deklica pohajajoča slovensko šolo v Škedenju, prinesla šolsko spričevalo, podpisano vlaškim jeziku z opazko, da more prestopiti v višji razred. Ker ta oče ne pozna laškega pismenega jezika, je moral prositi tretjo osebo, da mu je raztolmačila pomen laške opazke.

Oljkar iz Padene — po poštini slovenski sovi imenovan Sovič — ki pa je pozabil na svoje slovensko pokoljenje — ta voditelj Škedenjske šole mora tudi slovenskim učencem in učenkam postaviti laške opazke v spričevalo!

Ubogi slovenski trpin!

Boj v domači hiši. Dne 17. septembra m. l. so Piranci na parniku »Portorose« priredili izlet v Izolo. Ves popoldne so se izletniki dobro zabavali, godba je svirala na trgu in Piranci so pili v bratski ljubezni s Izolanci po raznih krčmah. Na večer pa se je, ne ve se prav iz katerega vzroka, skalilo to lepo soglasje in Piranci in Izolanci so si skočili v lase. Piranci so na jo to popihali na svoj parnik, katerega so Izolanci bombardirali s kamenjem (arma nazionale! kaj ne?)! Jeden teh izolanskih junakov, Anton D'Udina, je bil včeraj pred deželnim sodiščem obsojen na dvamesečno težko ječo.

Iz-pred naših sodišč. Anton Krašna, bivši krčmar »Delavskega konsumnega društva« pri Sv. Jakobu v Trstu, je bil včeraj na tuk. okrajnem sodišču obsojen v denarno kazen in povrnitev vseh tožbenih stroškov radi razžaljenja društvenega odbora.

Mihael Valenčič iz neke vasice blizu Podgrada je svoji svakinji, Ivanki Maslo, katera ni hotela uslišati njegove ljubezni, odrezal kos ušesa. Orožniki, ki so izvedeli to, šli so, da bi vročerkovnega zaljubljenca aretirali, a ta se je branil na vse pretege, dokler ga niso slednjič uklenili s silo. Radi tega junastva je bil Valenčič včeraj pred tuk. dež. sodiščem obsojen na 4 mesečno težko ječo.

Dne 2. maja je, kakor smo poročali svoječasno, delavec Josip Marc nehote ustrelil 12-l. dečka Jakoba Lepre. Marc je bil na delu v tovarni testenin Pascutto in je skozi okno večkrat streljal mačke, katerih je bilo bližnje dvorišče vedno polno. Dne 2. maja pa je po nesreči mesto mačka ustrelil goriomenjenega dečka, ki je čez dva dni umrl. — Včeraj zjutraj sta pred tuk. dež. sodiščem radi tega čina odgovarjala Josip Marc in sin gospodarja tovarne, Alojzij Pascutto, lastnik do-

tične puške. Marc je bil obsojen na dvamesečni strogi zapor, Pascutto pa oproščen.

Dražbe premičnin. V sredo, dne 17. julija ob 10. uri popoldne se bodo valed naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Mercato vecchio 3, hišna oprava; ulica Erta 1, hišna oprava; ulica del Pesce 2, hišna oprava; ulica dell'Olmo 4, hišna oprava; ulica Chiozza 3, hišna oprava; ulica dello Scoglio 3, hišna oprava.

Na znanje. Čuti je pritožeb, da mnogi niso prejeli vabila na slavnost razvitja naše zastave. Naznanjamo, da se vabila še razpošiljajo. Ob enem pa prosimo vse one, ki bi eventualno ne prejeli nikakega vabila, naj smatrajo, da so povabljeni na to slavnost vsi Slovani brez izjeme. Vsem ni mogoče dostaviti vabil, ker bi v tem slučaju morali razposlati samo za Trst in okolico najmanj do 40.000 vabil. A tu pa tam prezre se tudi kaka poznana oseba, ker je pri izpisovanju naslovov — o tolikem številu — nemogoče, da ne bi se urinila kaka pomota.

Povabljeni ste torej vsi in upamo, da pridete vsi!

O d b o r
pevsk. društva »Kolo«.

Odbor »Slovenske Čitalnice« v Škedenju je proslavil spomin pok. Lovreta Sancina, kakor ustanovitelja in dobrotnika »Čitalnice« s tem, da so v ponedeljek dne 8. t. m. prišli vsi odborniki v napovedano sejo, praznično oblečeni in s črnimi zavrtaicami. Predsednik Benedikt Godina — čegar govor so odborniki poslušali stojé — je zaključil sejo v znak žalovanja na prerani smrti blagega nepozabnega Lovra Sancina. Sklenili so, da sliko pokojnika dajo povečati in razobesiti v »Čitalnici« za trajen spomin.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda na Gretl bo imela v četrtek dne 18. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih krčme »Rojanskega konsumnega društva« svoj letni o b e n i z b o r s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev novega odbora. 5. Posamičnosti.

Ker se bo razpravljalo o važnih stvareh, prosimo, da se udje v polnem številu udeležijo tega zborovanja.

Vesti iz ostale Primorske.

× Pripravnica za hrvatsko učiteljsko v Pazinu. Kakor poročajo laški listi, ustanovi se s prihodnjim šolskim letom v Pazinu hrvatska pripravnica za dijake, ki žele ustopiti na učiteljsko. Razume se, da laški listi zopet upijejo o grozni krivici, ki se s tem napravi »laškemu« Pazinu in o nečuvjenih koncesijah Slovanom. Preneumno bi bilo, da bi se radi te budalosti razgrevali. Saj vemo: Italijani bi smatrali avstrijsko vladno še le takrat za pravično, ko bi vsakemu Slovanu dala odrezati jezik, ako bi si upal spregovoriti le jedno besedico v svojem jeziku.

× Občni zbor italijanskega političnega društva za Istro se je vršil v nedeljo v Rovinju. — V kakem znamenju se je vršilo to zborovanje, nam pravi že dejstvo, da so zborovali v mestu, kjer županuje mož, ki je bil na nekem prejšnjem shodu istega društva izdal glasovito parolo: Osar tutto! Po naše: upotreb-ljajmo vsako sredstvo! In vse enuncijacije: nagovor predsednikov, poročilo o delovanju društva — to je bilo zanimivo zlasti v odstavkih, kjer govori o socijalistih in o sporu v veleposestvu —, debata, ki se je vnela o tem poročilu — ta je bila zopet interesantna, kjer so razpravljali o vzroku sedanji deželnozborski krizi, o vprašanju sedeža deželne zboru —, in slednjič govor gladkega in sladkega Rizzia: vse to, ako seštejemo, se je vrhovilo v dokaz, da so signori ostali in da hočejo ostati zvesti sebi, svoji nravi, svojemu, gori navedenemu geslu in pa tendenci, da treba tajiti in zasukavati tudi solnce doli z neba. Rizzi je seveda govoril o sedanjem razmerju med vlado in Italijani in iz njegovih izjavanj dobivaš utia, da so Italijani mučeniki, ki se morajo smiliti samemu kamenu. Tudi bodočnost je prorokoval g. Rizzi. Potem so govorili še o italijanskih poslancih v deželnem zboru, kakoršnji — niso, Trentinu so poslali svoje pozdrave, so banketirali in jeli in pili in koncertirali tako veselo, da so morda na vse zadnje sami pozabili, da so — mučeniki!

S kratka: bila je obilica interesantnih momentov, katerih ni možno akcentirati in

analizirati na tem mestu in v kratki notici. Zato si pridržujemo, da se čim prej povrnemo k predmetu in razkriremo vse hinarstvo teh ljudi, ki so sami brutalni tlačitelji. Tudi brutalno nasilje na vse zadnje sili do nekega spoštovanja; ali če nasilnik nima toli poguma, da bi se pred svetom kakaz takega, kakor je, ampak se spušča v jok — to pa se človeku gnusi!!

× Z n a č i l n o. Italijanski realni gimnazij v Pazinu je dovršil ravnokar drugo leto svojega obstanka. Značilno na tej šoli pa je dejstvo, da je drugi razred razdeljen na dva dela, medtem ko ima prvi razred jeden sam oddelek. Laški listi podajajo sicer število vseh učencev; ali čudno je, čudno, da ne pripovedujejo ničesar, koliko jih je bilo v prvem in koliko v drugem razredu?! Iz zgoraj navedenega pa je razvidno, da jih je bilo v drugem razredu mnogo več, nego v prvem, ker drugi razred ima dva oddelka, prvi pa samo jednega. Vidi se torej, da je bilo število učencev, ki so jih prvo leto nagnali v ta nebodigatreba realni gimnazij, pretirano in umetno, ker že drugo leto je narava začela prihajati do veljave: pritok novih učencev je bil najbrž blizo za polovico manjši. Ta šola je torej že drugo leto napravila lep korak — nazaj. Izmed 17 odličnjakov jih je 8 s slovenskimi imeni, 8 z italijanskimi in jeden z nemškim. Številke govore dovolj jasno.

Vesti iz Kranjske.

* C. kr. umetno-obrtna strokovna šola v Ljubljani je imela konec minolega šolskega leta v podnevni šoli za obdelovanje lesa 82 učencev, v podnevni šoli za umetno vezenje in čipkarstvo pa 62 učenk. Javna risarska šola za mojstre in pomočnike je imela 57 in ona za deklece 23 obiskovalcev oziroma obiskovalk. Odhodno spričevalo je dobilo 11 učencev in 10 učenk. Slovenske narodnosti je bilo 233 učencev in učenk, nemške 17 in hrvaške 2.

* Poljudna predavanja. V ljubljanskih dnevnikih čitamo nastopno vest, ki mora nahajati le odobravanje povsodi, kjer so resnični prijatelji napredka našega naroda:

»Odposlanci, katere so imenovala društva »Slovenska Matice«, »Zdravniško društvo« in »Slovenski Pravniki« za posvetovanje o prireditvi poljudnih predavanj v prihodnjem zimskem času, so na svojem sestanku dne 13. t. m. nastopno sklenili: Načelo je, da so predavanja namenjena najširšemu krogu občinstva. Tvarino, ki jo je obdelavati, deliti je na slovstvo v širšem pomenu, zdravništvo, pravo-znanstvo in tehniko. Prvo obsegaj zlasti zgodovino kranjske dežele, kulturno in pripovedno, drugo v prvi vrsti higijeno, tretje narodno gospodarstvo in razlaganje novih zakonov (davčnih in civilnih) z ozirom na narodno gospodarstvo in četrto najpoprej vodne stavbe. Predavanja priredijo naj se vsaj vsako drugo nedeljo v kakem javnem lokalni, najpripravneje v kakem šolskem prostoru, dopoldne od 11—12. ure ter bodi dovoljen vsakemu brezplačen pristop. Če se jedna in ista stvarina obdelava v več predavanjih, bodi vendar vsako zase v toliko celotno, da je razume tudi tisti, ki poprejšnjih predavanj ni slišal. Nalog odposlancev je, da sami prevzamejo kako predavanje in pa, da v sodelovanje naprosijo znane slovenske strokovnjake. Prireditelji predavanj: »Slovenska Matice«, »Zdravniško društvo« in »Slovenski Pravniki« skupno, formalno vodstvo pa naj prevzame odbor društva »Slovenski Pravniki«, ki je misel sprožil«.

Vesti iz Koroške.

Nezgoda in samomor na lovu. »Slovenec« pišejo iz Celovca dne 14. t. m.: Tukajšnji trgovec Anton Dobernig se je podal v soboto dne 13. t. m. zjutraj na lov v gozd pri Hodišah. Spremljal ga je lovec Karol Knely. Ob četrti uri zjutraj je Dobernig ustrelil in zadel loveca Knelya. Silno prestrašen ga je peljal proti bližnji hiši. Na potu je lovec postal slabo in pustil ga je ob cesti, da gre po pomoč. Ko se je bil nekoliko oddaljil, je obrnil puško proti sebi in trikrat ustrelil, v trebuh, prsi in glavo, ter se umiraje zgrudil na tla. Ranjeni lovec, ki tega ni mogel zabraniti, se je s težavo podal v Hodiše, da naznani žalostni dogodek. Rane loveca Knelya niso nevarne. Dobernig je bil že dolgo časa zelo nervozen.

Književnost in umetnost.

»Slovenke« štev. 4. ima sledečo vsebino: Stenografija in Slovenke. Franjo Klemenčič. Trst. — Tuje oči. Zofka Kveder. Praga. — Pesmi C. Golarja. Celje. — Žena kot vzgojiteljica. Priredila Nada. Trst. — Zadrega. Tehomil. — Srbkinje in Bolgarke. Priobčil dr. J. T. — Slovenska kuhinjska šola v Trstu. Leda. Trst. — Prostitucija. Ivanka. Trst. — Ženski izobrazbi prosto pot. Rok Drofenik. Ljubljana. — Občni zbor »Zavoda sv. Nikolaja« v Trstu. — Nove knjige. — Beleške.

Brzjavna poročila.

Iz španske zbornice.

MADRID 16. (B) Komora je izvolila Moretta svojim predsednikom ter je nadaljevala s posvetovanjem o prestolnem govoru. Pi Margal je zahteval ločitev države od cerkve ter odpravo proračuna za bogočastje.

Zveza med Rusijo in Japonsko?

LONDON 16. (B) »Daily Mail« javlja iz Tokio včerajšnjega dne, da so v tamošnjih diplomatskih krogih tega mnenja, da dogodki pode Japonsko v naročje Rusije. Neki znameniti državnik je zagotovil poročevalcu omenjenega lista, da jako lahko pride do rusko-japonske zveze in sicer v bližnjih 6 mesecih. Japonska da je užaljena, ker je od vlasti dobila tako malo pomoči v nje vedenju nasproti stvarim skrajnega Vzoka. Vendar bo nadaljevala s svojo prijateljsko in spravljivo politiko.

Velik požar.

NOVIBYDŽOV 16. (B) Včeraj je navstal požar v tukajšnjem židovskem delu mesta. Požar je upepelil 25 hiš z vsem imetjem prebivalcev. Ni še znano, kako je požar navstal. Kakih 50 delavskih rodbin je brez strehe in so jih nastanili v šolah in gostilnah. Uvedena je pomožna akcija.

Kuga.

CARIGRAD 15. (B.) V Kiosu, glavnem mestu otoka istega imena, sta se pripetila dva slučaja slična kugi in sicer jeden smrtnim izidom.

Vojna v južni Afriki.

LONDON 16. (B.) Glasom depeše v »Daily News« iz Bloemfonteina včerajšnjega dne, so Buri dne 10. t. m. južno od Bloemfonteina obkolili neki oddelek južno-afriške policijske čete. Vnel se je hud boj. Izvršivši celo vrsto spretnih gibanj se je posrečilo Angležem, da so se oslobodili.

KAPSTADT 15. Ministerski predsednik Kapske kolonije je imel včeraj govor o političnem položaju in je povdarjal, da je južno-afriško federacijo zasnovati le po postopnem razvoju. Da se povspeši to, namerja vlada uvesti in pospeševati obsežen sistem priseljavanja lojalnih državljanov iz Anglije in drugih delov britiške države v Transvaal in državo Oranje.

Sedanje položanje v kapski koloniji da je ugodnejše, nego je bilo od začetka vojne sem. Med lordom Kitchenerjem in kapskim ministerstvom se vrše pogajanja, ki dovedejo, kakor se je nadejati, do zaključenja te vojne.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst

• T R S T •

TOVARNA:	ZALOG:
Via Tesa, vogal	Piazza Rosario št. 2 (šolsko poslopje)
Via Limitanea	in Via Riborgo št. 21

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIK ZASTONJ IN FRANKO

Predmeti postavijo se na parobrod ali železnico franko.

MATTONI

GISSHÜBLER

naravnost
alkoholna kladina

„Edinost“

se prodaja razven že v znanih tabakarnah tudi **J. Kramar** v Rojanu in **Hrast**, tobakarna Via Poste nuove (zraven prodajalnice Smolars.)

Hiša v Rojanu

enonadstropna, skoro nova, z lepim vrtom, je na prodaj. Natančneje se pozve v naši tiskarni, ulica Carintia 12.

Konrad Jacopich trgovec z jedilnim blagom v Trstu, Piazza Barriera priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, navadnega in najfinijejšega olja, najfiniješe testenine, nadalje moke, otrobov, žito, ovsu itd. po jako nizkih cenah. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. Ceniki franco.

Operatèr kurjih oces, (Kalistv) diplomovan specialist Giordani, ima svoj ambulatorij Via Stadion 3. I. ki je odprt od 8 predp. do 6. pop ob nedeljah in praznikih do 4. pop. Izvršuje odstranitev kurjih oces in zraslih nohtov tudi v najbolj kompliciranih slučajih na poseben način in brez nikakoršnih bolečin. Cena za operacijo v ambulatoriju 1 krona, na domu 2 kroni.

Zaloga vsakovrstnega pohištva.

Anton Breščak v Gorici, Gosposka ulica št. 14 in ulica Vetturini ima v zalogi v veliki izbiri pohištvo vseh slogov za vsak stan od najboljše izdelka. V zalogi ima: podobe na platno in šipe, ogledala, žime in platno, razne tapetarije itd. Daje tudi na obroke

„Durator.“ Podplati so zastoj, ako vsakdo rabi „Durator“ ter žnjim 3—4 tedne maže svoje podplate, kateri trajajo 5 krat več in jih voda ne obrabi. Cena jedni škafliji z navodilom vred 1 in 2 kroni. „Durator“ se prodaja v mironilnicah, specerijskih prodajalnicah, trgovinah z usnjem in obuvalom. Kjer se ga ne vdoči, naroči naj se ga z 1 K 20 stot. franco naravnost pri glavnem zastopniku za Primorsko, Istro in Dalmacijo: J. Michajup v Trstu, ulica Rossetti št. 12.

Nova čevljarnica „Alla Corsia Giulia“, Fran Benčiča v Trstu, ulica Giulia št. 3. Velika zaloga obuvava vsake vrste lastnega izdelka za moške, ženske in otroke. Blago kskor: podplati, usnje in pripadki so iz najboljših tu in inozemskih tovarn. Izvršuje točno vsako naročbo po meri in najnovejši modi. Vsaka poprava se dogotovi v istem dnevu. Cene brez konkurence. Kože v vseh barvah.

Trgovina z izgotovljenimi oblekami.

Salarini. Ponte della Fabbra št. 2, vogal ul. Torrente. Podružnica Piazza Pozzo del Mare št. 1, druga podružnica „Alla città di Londra“ z najfiniješimi izdelki v ulici Poste nuove 3 (Brunerjeva hiša). Zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke in sicer: obleke za moške od gl. 6.50 do 24, za dečke od gl. 4.50 do 12, suknene jope v velikem izboru od gl. 3 do 8, suknene hlače od gl. 1.80 do 4, volnene goldinarjev 4.50 do 9. Velik izbor površnih sukenj v modernih barvah od gl. 9 do 16. Volnene obleke za dečke od 3 do 12 let od gl. 2.50 do 9, od platna ali satena v raznih barvah od gl. 1 do 5. Haveloki za moške in dečke po najnižjih cenah. Hlače od moleškina (alodjeva koža) za delavce, izgotovljene v lastni predilnici na roko v Korninu od gl. 1.30 do 2.

Lastna posebnost: črtane močne srajce za delavce gl. 1.20. Velika zaloga snovij za moške no meter ali tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovija z največjo točnostjo v slučaju potrebe v 24 urah.

Ces. kr. priv. civilni, vojaški in uradniški krojač M. Poveraj, trgovec v Gorici, na Travniku št. 22 I. nadstropje priporoča častiti gospodi svojo izborna zalogo sukneneh blaga, gotovih oblek, perila vsake vrste in vse potrebščine k oblekam za vsaki stan. Vstreza vsakemu naročilu in po modi.

Gostilna

Dominik Ravalico

TRST. — Ulica Ghenga št. 7. — TRST.

Velik izbor vin vseh prvih vrst: vino Teran, Istrsko, Opolo, Vis, najfiniješa vina v buteljkah, pivo prvega reda.

Domača kuhinja, jedi gotove vsako uro.

Sprejemajo se aboniranja na obed in večerjo, tudi se sprejemajo naročbe na dom s točno postrežbo.

Trgov.-obrtna registrirana zadruga z neomejenim jamstvom.

V GORICI, semeniška ul. št. 1., I. nadstr.

Obreštuje hranilne vloge, stalne, ki si nalože za najmanj jedno leto po 5%, navadne po 4½% in vloge na Conto-corrent po 3.60%. Sprejemajo hranilne knjižice družih zavodov brez izgube obresti ter izdaja v zameno lastne. Rentni davek plačuje zadruga sama.

Daje posojila na poroštvo ali zastavo na 5letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, proti vknjižbi varščine na 10letno odplačevanje, z tekočim računom po dogovoru.

Sprejemajo **zadužnike**, ki vplačujejo delež po 300 kron po 1 krono na teden, ali daljših obrokih po dogovoru. Deleži se obreštujejo po 6.15%.

Vplačevanje vrši se osebno ali potom položnic na čekovni račun št. 842.366.

Uradne ure: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9—12. dopoldne.

Ta sladna kava je priznana najboljša primes bobovi kavi, jako okusna in posebne redilne vrednost za toraj naj se zahteva povsod le:

KAVA DRUŽBE SV. CIRILA IN METODAV LJUBLJANI.

MAL POLOŽI DAR DOMU NA ALTAR!

ZALOGA PRI IV. JEBAČINU V LJUBLJANI.

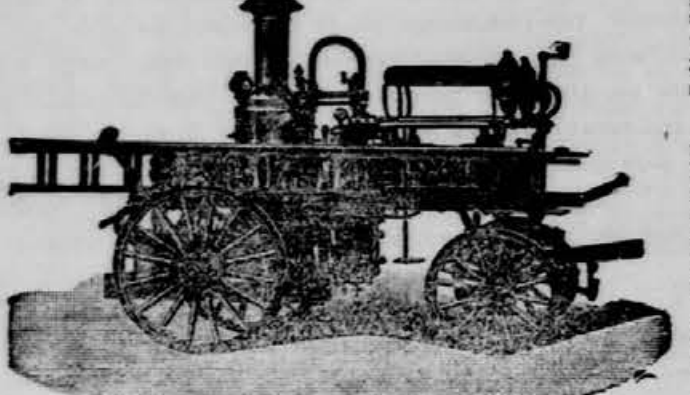

Cenjene gospodinje skusite da ta naša izborna sladna kava najde pot v vsako slovensko hišo.

Ces. kr. priv. tvornica strojev, brizgalnic, čelad, cevij, pasov in prva moravska mehanična tkalnica tvrdke

Czech pri Prostjevi (Moravsko.) **R. A. SMEKAL-A** Smichov-Praga

podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica 9

priporoča slavnim gasilnim društvom in zasebnikom **brizgalnice** vsake vrste, s **patentom proti zmrzlini** in priredbo, da na obe strani vodo sesajo in mečejo.

Parne brizgalice, s katerimi zamoreta že samo dva človeka delati; izučba lahka in brez masinista. Dalje motorne vozove, aparate za acetilenski plin, brizgalnice proti peronospori „Vermorel“ po 16 kron, „Avstrija“ po 20 kron franko na vsako pošto.

Kmetijsko orodje. Izdelki solidni, lepi in po ceni. Uzorci in ceniki brezplačno.

— Ugodni plačilni pogoji —

Spoštovanjem

Podružnica **R. A. SMEKAL** v Zagrebu.

Lekarnarja A. Thierry-ja balzam se zeleno varstveno znamko »nuna« 12 malil ali 6 velikih steklenice 4 krone franko.

A. Thierry-ja stolistno mazilo 2 lončka 3 kron 50 stot franko, razpošilja proti predplačilu:

A. Thierry-ja lekarna „Pri angelju varhu“ v Pregradi, Rogotee Slatina (Rohitsch-Sauerbrunn).

DUNAJ: Centralna zaloga: Lekarnar C. Brady, Fleischmarkt 1. — BUDAPEST: Lekarnar I. pl. Török in Dr. Egger. — ZAGREB: Lekarnar S. Mittelbach.

Na drobno se vdobiva povsod.

IVAN KRŽE
Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst
Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste iz zemlje, porcelana, železa, kostarja in stekla; velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo ali tudi brez gobe.

JAKOB BAMBIČ
trgovec z jedilnim blagom
Via Giulia št. 7. — Podružnica: Via Torrente 4.
Priporoča svojo zalogo jestvin kolenijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinijejšega. — Najfiniješe testenine, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovsu, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — Cenike razpošilja franko. Priporoča se pri najsolidnejšem delu in o zmernih cenami.

Remeljni v velikem izboru, bukove debal orehovina, jelovina, trd les vsake vrste, degice za parkete, bukovina, jelovi podovi, držala za stopnjice.

Cene zmerne.

Viktor Miklavez
v Trstu Via Fonderin št. 10.

Najbolja prevlaka za podove je Fernolendtov bliščeči lak za podove

v četero nijansah za mehak les, ki pokrije vsako prejšno prevlaklo, se ne pilepi, se ga lahko opere in e trpežen. Za 10 m. zadostuje 1 kg. po 2 kroni v plehasti škafliji.

Ces. in kralj. privilegirana

tovarna kemičnih izdelkov ST. FERNOLENDT

Zaloga:

Dunaj, V Schulerstrasse št. 21

Ustanovljena 1832.

Razpošilja se tudi po poštnem povzetju.

Nadalje specialitete: pisalna in kopirna črnila nepremočljive masti za usnje, patentovano sredstvo za ohranjanje podplatov „Vandol“. Kovinska čistilna zmes, srebrne in zlate čistilna mila, laki za usnje in bronasti lak kakor tudi vsega sveta najbolje

leščilo (biks)

Cenik pošljem brezplačno poštino prosto

Obuvala.

Podpisani priporoča slavnemu slovenskemu občinstvu svoji zalogi obuvala za gospe, gospode in otroke, ki se nahajati v ulici Riborgo št. 25 in v Škednju (Ščedna) št. 388 (na glavni cesti). Sprejema naročbe po meri in za poprave.

Bog i narod!

Peter Rehar,
čevljarski mojster.

Ugodna prilika.

V ulici Nuova, nasproti lekarni Zanetti se nahaja velik izbor

NAOČNIKOV

v jeklu, niklu, zlatem aluminiju in srebru iz najslavnejših tovarn s in periskopičnimi lečami od 25 novč. više.

Naočniki so zdravniško predpisani.

Moderne **lorinjete** vdelane v želvino kost, **dalnogledi** za kopno, za po morju in gledališče.

Termometri za mrzlico, **barometri** in **povekševalne leče** po ugodnih cenah.

Sprejemajo se poprave.

Pekarna in sladčičarna

MATEJ PERITZ

TRST. — Molin a vento. — TRST.

Priporoča svoj 3 krat na dan zveži kruh, vsakovrstne najfiniješe sladčice, nadalje fina vina v buteljkah in moko v velikem izboru. **Postrežba hitra in točna na dom.**

100 do 300 goldinarjev

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika z razpečevanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in srečk. Ponudbe pod naslovom **Ludwig Oesterreicher** v Budimpešti, VIII Deutshegasse, 8.

Izjava.

Ker se je po mestu raztrosila govorica, češ, da o priliki slavnosti »Kola« podražim pijačo in jedila, izjavljam, da je to gola in nesramna laž!

Naročil sem za to izredno priliko najboljše »istrijske«, kakor tudi »dalmatinske« (belega in črnega). Ta vina bom točil, kakor navadno, po 40 novč. liter. Pivo se bo točilo na štirih mestih in sicer po 28 novč. liter.

Zraven tega bo na razpolago gosp. gostom tudi belih in črnih vin v buteljkah.

Gorkih jedi mi ni mogoče prirediti, a kar se tiče gnjati, sira in salamov, smem zagotoviti vsakogar, da sem vse preskrbel, da bom ustrezal na vse strani.

Trst, 16. julija 1901.

Anton Babič, krčmar.

Advokat

D. Matej Pretner

v Trstu, Via Cassa di Risparmio št. 7 ima odprto svojo pisarno od 8 dop. do 1 pop. in 4 — 7 pop. Meseca julija in avgusta je ob nedeljah pisarna zaprta.

Išče se sposobnega

praktikanta

za trgovino. Prednost ima tisti, ki pozna vse tri deželne jezike. Naslov povč tiskarna »Edinost«.

Razsežno jamsto

Ludovik Borovnik

tovarna in izdelovalnica precizijskih pušk Borovlje (Ferlach) Koroško

priporoča

svoje najboljše in zanesljive **puške vseh zistem o in kalibrov**. Znamenite in oistrostrelne **puške z žibre, risanice, lovske kratke puške in dvocevke** za cele krogle iz dobrega kovane materiala najsolidnejše puškarsko ročno delo ter dobro preskušano. Komade, ki ne ugajajo, sprejemem nazaj, jih zamenjam ali pa povrnem denar. Sprejemam v **popravljanje** vse, udelavam cevi v stare puške, nova kopita, predelavam puške za nabijanje od spredaj v take za nabijanje od zadaj itd. Pri najsolidnejšem delu zmerne cene.

Slovenski cenik pošljem na zahtevanje brezplačno in franko

Cene zmerne.

Rojansko posojilno in konsumno društvo v Rojanu (pri cerkvi) priporoča svojo dobro znano

„Društveno krčmo“

v kojoj se toči:

najboljše domače črno vino po 52 novč. I. vrste istrsko „ „ „ 40 „ kakor tudi Steinfeldsko pivo v sodčkih in buteljkah.

Gorke in mrzle jedi.

Lep senčnat vrt. — Kroglišče.

Proti malokrvnosti, za rekonvalescente in v obče za vse šibke osebe kakor tudi blede deklice se priporoča

Ravasinijev železnati kinin.

Sestavljen je iz racijonalno izbranih potrebnih količin železa in delujočih prvih kinina.

Vdobja se samo v

LEKARNI RAVASINI

v Trstu, Piazza della Stazione št. 3.

Poštne pošiljave s povzetjem.